

Zakaj so se koroški Slovenci odločili za bojkot štetja

»Naš tednik«, eno izmed političnih glasil koroških Slovencev, prinaša v zadnji številki uvodnik pod naslovom »Naši ljudje odločno proti štetju!«, v katerem je rečeno:

»14. novembra bomo zvezni vladi prekrizali račune!« — Te odločne besede iz ust krajevnih zaupnikov in vseh domačinov se slišijo na vsakem krajevnem sestanku obeh osrednjih organizacij.

Takih sestankov je bilo doslej nad 20, dnevno so na sporedu nadaljnji sestanki po vseh naših krajih. Posebnost teh sestankov je, da se ljudje ne zbirajo le v večjih centrih, ampak da se prirejajo ta zborovanja tudi v manjših in najmanjših vaseh in naseljih.

Vabam zastopnikov večinskih strank naših ljudi ne nasedajo. Tudi ne grozjam — prikritim in nepkritim. Tudi ne kanclerju Kreiskemu, ki je dejal pred kratkim, da napravijo slovenski voditelji »zgodovinsko napako« če se ne pustijo šteti.

»Nimamo nobene izbire razen bojkota,« so enoumni zaključki diskutantov na dobro obiskanih prireditvah. Kajti preštevanje 14. novembra so edine volitve, kjer so večinske stranke SPO, OVP in FPO odvisne od slovenskih glasov. Pri ostalih volitvah — od občinskih pa tja do državnoborskih — se ozirajo raje na nemškonalni tabor — kjer sumijo, da bodo dobili več glasov kakor slovenskih. Na prstih ene roke se da namreč izračunati, da je večina pač večja od manjšine. Tokrat pa stranke strastno hrepenijo po slovenskih glasovih in je izbruhnilo pravo in doslej nepoznano snubljenje za udeležbo pri volitvah. Toda te usluge večinskim strankam koroški Slovenci ne bomo napravili. »Kajti 'ničesar nimamo za izgubiti'. Ta stavek je ena sama obtožba proti zvezni vladi, ki ni le koroške Slovence prepustila gonji nemškonalnih krogov, ampak se celo sama vključila v prizadevanje Heimatdiensta in njegovih.

Domačini, ki se udeležijo teh sestankov, odobravajo načine bojkota obeh osrednjih organizacij: pasivni bojkot s tem, da se nekdo štetja sploh ne udeleži, ali pa aktivni bojkot na ta način, da se volilni upravičenec štetja udeleži, vendar voli ali neveljavno, ali še bolje, da prekriza enega od ostalih jezikov.

Krajevni zaupniki so zastopnike osrednjih organizacij, ki so predavali na teh krajevnih sestankih, še posebej opozorili na

(Dalje na 8. strani)

Redni občni zbor Slovenske skupnosti

V nedeljo, 24. t.m., se je v Trstu končal redni občni zbor Slovenske skupnosti za tržaško pokrajino, ki je trajal dva dni. Občni zbor se je začel v soboto s poročilom pokrajinskega političnega tajnika dr. Dolharja in s poročili, ki so jih prebrali predsednik sveta SSK prof. Harej, pokrajinski svetovalec Bojan Brezigar in deželni svetovalec dr. Štoka. Občni zbor je nato odobril nekatere spremembe strankinega statuta in pravilnika, ki se tičejo organizacijskih vprašanj. V nedeljo dopoldne in popoldne pa je bila živahna razprava o poročilih, v katero so posegli številni člani in delegati SSK. Posebno pozornost je vzbudil poseg tajnika devinsko - nabrežinske sekcije SSK Martina Breclja, ki je absolvent tržaške filozofske fakultete in hkrati član mladinske komisije SSK. Martin Breclj je občnemu zboru predložil v odobritev daljšo resolucijo, ki se zavzema za boljše informiranje italijanske javnosti o slovenskih manjšinskih problemih, k čemur naj bi na primer prispevala uvedba pouka slovenskega jezika na italijanskih šolah ter izdajanje biltena v italijanskem jeziku. Resolucija nato obravnava vprašanje večje in radikalnejše idejne ter politične prisotnosti SSK v javnem življenju, se zavzema za sodelovanje z vsemi organizacijami, ki imajo vpliv na

družbeno in kulturno življenje Slovencev v Italiji, naglašajo potrebo po prisotnosti slovenske stranke v vseh krajih, kjer živijo pripadniki slovenske narodne skupnosti, ter končno poudarja potrebo po poglobitvi odnosov med Slovensko skupnostjo ter matično domovino. Resolucija se konča s priporočilom, naj svet SSK nadaljuje in še poglobi stike z vsemi organizacijami in ustanovami, ki se v Italiji in v Evropi zavzemajo za pravično ureditev vprašanja narodnih manjšin, kar je zlasti važno glede na bližnje volitve v evropski parlament. Občni zbor je to resolucijo z nekaterimi dopolnili odobril soglasno.

Občni zbor SSK je soglasno odobril tudi resolucijo, ki se tiče sklepa avstrijske vlade in avstrijske socialistične, krščansko-demokratske in liberalne stranke o razpisu štetja pripadnikov slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Občni zbor SSK to štetje odločno obsoja kot tudi obsoja njegove pobudnike. Zahteva, da Jugoslavija kot sopolisnica avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, sproži v mednarodnih forumih vse možne postopke proti takemu krivičnemu in protizgodovinskemu štetju. Končno resolucija izraža koroškim Slovincem svojo solidarnost v boju proti naklepu av-

(dalje na 2. strani)

Kaj bi storile ZDA v primeru sovjetskega vdora v Jugoslavijo?

Svetovni tisk je poln odmevov volivne polemike med Fordom in Carterjem, pri čemer je po neki logiki stopilo v ospredje prav vprašanje, kaj bi storil eden ali drugi obeh kandidatov za ameriškega predsednika v primeru sovjetskega vdora v Jugoslavijo »po Titu«. V televizijski diskusiji med republikanskim kandidatom, sedanjim predsednikom Fordom, in demokratskim kandidatom zadnji petek je namreč Carter, ki igra v volivni propagandi na karto izolacionizma in nacionalizma, ki sta se razširila med ameriškim ljudstvom zaradi neuspeha v Vietnamu, izjavil, da »ne bi poslal čet v Jugoslavijo, niti če bi bila ta napadena od Sovjetske zveze«. Ford je na to odgovoril v svojem volivnem govoru v Pittsburghu, rekoč da »je taka izjava vabilo za napad.« Rekel je tudi: »Zunanja politika, ki

temelji na vnaprejšnjem razkritju naših namenov spodbudi Sovjetsko zvezo, da sproži celo serijo svetovnih kriz. Izjave gospoda Carterja razodevajo njegovo popolno neizkušenost v pogledu zunanje politike. Odkrito rečeno, da me je tega kar strah.«

Mnogi pa menijo, da bi bil Carter v primeru, da bi postal predsednik, prisiljen, da opusti svoj demagoški izolacionizem in zavzame bolj odgovorno stališče do problemov v svetu, in nekateri menijo, da so nerodne izjave, ki mu zdaj včasih uidejo, bolj izraz njegove neizkušenosti in polemičnosti nasproti Fordu, kakor pa njegovih pravih namenov. Vsekakor je Jugoslavija izredno važna za varnost samih Združenih držav, kot poudarjajo številni komentatorji, zato te v nobenem primeru ne bi mogle mirno gledati, da bi jo zasedla Sovjetska zveza.

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 31. oktobra, ob: 8.15 Dobro jutro po naše; 8.30 Kmetijska odaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Vera in naš čas; 10.00 Praznična matineja; 10.30 Nedeljski sestanek z orkestrom; 11.05 Mladinski oder: »Le-pa Fanta Ghirò«, Italijanska pravljica. Zapisal Italo Calvino, dramaturg Aleksij Pregarc; 11.35 Nabožna glasba; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.10 Pa se sliš, slovenske ljudske pesmi; 13.30 Veliki orkestri lahke glasbe; 14.05 Klasično, a neprerušano; 14.30

: : PONEDELJEK, 1. novembra, ob: 8.15 Dobro jutro po naše; 9.00 Sv. maša; 9.45 Tjavidan; 10.30 Obletnica tedna; 10.40 Tjavidan; 11.05 Mladinski oder: »Jelkina bolečina«. Napisala Lojzka Lombar; 11.30 Glasbena šahovnica; 12.15 Glasbena šahovnica; 12.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti; 13.00 Sestanek ob trinajstih: Kulturna beleznica; 14.05 Roman v nadaljevanjih: Bogomir Magajna: »Gornje mesto«, dramaturgija Jože Peterlin; 14.25 Glasba na našem valu; 15.30 Wolfgang Amadeus Mozart: Rekviem v d-molu. Izvajajo sopranistka Zlata Ognjanovič, mezosopranistka Božena Glavak, tenorist Jurij Reja, basist Ivan Sancin, Mladinski pevski zbor iz Maribora, Slovenski oktet, oktet »Gallus« in simfonični orkester Slovenske filharmonije. Vodi Anton Nanut; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 »Slehernik«. Srednjeveški misterij, napisal Hugo von Hofmannsthal, prevedel Oton Župančič. Izvedba: Radijski oder. Režija: Jože Peterlin; 18.20 Glasbena panorama.

: : TOREK, 2. novembra, ob: 7.20 Dobro jutro po naše; 8.05 Tjavidan; 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.30 Liki iz naše preteklosti: Andrej Marija Šterk (Martin Jevnikar); 10.40 Dino Ciani igra Chopinove Nokturne; 11.35 Iz slovenske glasbene folklorne; 12.00 Dela italijanskih skladateljev; 13.00 Sestanek ob trinajstih — Kulturna beleznica: Kako in zakaj; 14.05 Bogomir Magajna: »Gornje mesto«, II.; 14.35 Glasba na našem valu; 16.00 Komorne skupine; 17.05 Umetnost; 17.30 Za najmlajše;

: : SREDA, 3. NOVEMBRA, ob: 8.15 Dobro jutro po naše; 9.00 Sv. maša; 9.45 Tjavidan; 10.30 Dogodki iz naše zgodovine; 14.30 Čakole, klepe; 11.05 Glasbena šahovnica; 11.30 Čakole, klepetata Jušta in Milka; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 14.05 Bogomir Magajna: »Gornje mesto«, III. del; 14.30 Glasba na našem valu; 15.30 Tržaški skladatelj, nagrajeni na kompozicijskem natečaju »Città di Trieste«, Ubald Vrabec: Sinfonia breve (1967 — 3. nagrada); 16.30 Od melodije do melodije; 17.00 »Vsi domov«. Radijska igra, napisala Roberto Damiani in Claudio Grisancich, prevedel Aleksij Pregarc. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Adrijan Rustja; 18.20 Glasbena panorama.

: : ČETRTEK, 4. novembra, ob: 8.15 Dobro jutro po naše; 9.00 Tjavidan; 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Tjavidan; 10.30 Govori! Pogovori o slovenščini s Hedviko Kavčič; 10.40 Utrinek; 11.05 Od popevke do popevke; 11.35 Naš posnetek; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 14.05 Bogomir Magajna: »Gornje mesto«, IV. del; 14.35 Glasba na našem valu; 15.30 Glasba za praznično popoldne; 16.00 Koncert Tržaškega godalnega tria; 17.30 Za najmlajše; 18.05 Slovenski znanstveniki na univerzi; 18.15 Pevska revija »Primorska poje 76« v Gorici; 19.15-19.30 Novice »Primorska poje 76« v Gorici.

: : PETEK, 5. novembra, ob: 7.20 Dobro jutro po naše; 8.05 Tjavidan; 9.30 Slovenske žene; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Včerajšnji poklici: »Manderjerji« (Lelja Rehar); 11.00 Glasbena šahovnica; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 14.05 Bogomir Magajna: »Gornje mesto«, V. del; 14.30 Glasba na našem valu; 16.00 Simfonična glasba; 16.15 Od melodije do melodije; 17.05 Umetnost; 17.30 Za najmlajše; 18.05 Avtor in knjiga; 18.25 Poje sopranistka Nadja Pertot Kuhar; 18.45 Glasbena panorama.

: : SOBOTA, 6. novembra, ob: 7.20 Dobro jutro po naše; 8.05 Tjavidan; 9.30 Pojdimos se glasbo; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Družina v sodobni družbi (Lojze Župančič); 10.50 Lahka glasba na veliko; 11.35 Pratika za prihodnji teden; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 14.30 Glasba na našem valu; 15.45 Poslušajmo spet; 17.05 Umetnost;

Topel spomin in šopek rož za naše rajne

Eden najbolj prisrčnih in hkrati najbolj ganljivih dni v letu je dan vernih duš, kot mu lepo pravi slovensko ljudstvo, s čimer hoče povedati, da to zanj ni »dan mrtvih«, kot da bi bili nepremostljivo in za vedno ločeni od živih, ampak dan upanja, da se bomo nekoč, po smrti, spet sestali z njimi, ker so njihove duše, ki so verovale, neumrlive in zato živijo v onostranstvu naprej.

To je dan, ko se verjetno tudi tisti ljudje, ki se najbolj ženejo za zaslužkom in zabavo, tudi tisti, ki najgloblje tičijo v »potrošništvu« in v totranskih skrbih, spomnijo na tiste, ki so že šli od nas ali ki so nam »bili oropani« od smrti (to pomeni beseda »rajni«), in se morda vsaj za malo časa zavedo, da ni vse v zaslužku in uživanju, v denarju in gmotnih dobrinah, temveč da bo treba nekoč to vse zapustiti in da bo tedaj ostalo od nas samo tisto, kar smo storili dobrega ali slabega na tem svetu,

če smo delali svojim bližnjim, svojim so-ljudem dobro ali zlo. Naša dela so naš spomin in naš spomenik, in če so bila dobra, so boljši in trajnejši spomenik kot granit in marmor. Hvaležnost in ljubeča, topla misel živih nam bo v večje zadoščenje in veselje na onem svetu kakor pozlačene črke nagrobnega napisu.

Dan vernih duš — dan spominov, dan neugasljive, vztrajne ljubezni, ki je most med živimi in mrtvimi. Z ljubeznijo se bomo na ta dan spet spomnili rajnih, ki smo jih imeli radi in ki so imeli nas radi, tistih, ki so nam napravili kaj dobrega, predvsem pa tudi vseh tistih, ki počivajo pod nagrobniki padlim na pokopališčih ali katerih kosti so še vedno raztresene po poljih in gozdovih, po gorah in ravninah vse Slovenije ali katerih pepel je bil razpršen po poljih v okolici krematorijskih peči v koncentracijskih taboriščih ali celo stresen v morje in ki so padli za največjo dobroto, za svobodo, za naše dobro. Naš hvaležni spomin nanje ne bo nikoli ugasnil in ne sme ugasniti. Če bi se to zgodilo, bi se izkazali nevredni ideala, za katerega so umrli, ideala svobode in narodnega dostojanstva.

Dan vernih duš — dan toplih, hvaležnih spominov, ki jih simbolizirajo plapolajoči plamenčki sveč in šopi belih krizantem na grobovih, pa tudi tihe solze v očeh. A upanje blaži bolečino, ki jih je povzročila.

—o—

Sovjetski zgodovinar Amalrik, ki živi zdaj na Holandskem, je dal dolg intervju za italijansko radiotelevizijo, v katerem je obtožil italijansko partijo, da je razočarala pričakovanje tistih v Sovjetski zvezi, ki so pričakovali od nje podporo in spodbudo za demokratizacijo sovjetskega komunizma.

PREDSEDNISKE VOLITVE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Novega predsednika v Združenih državah bodo volili 2. novembra. Simpatije v javnosti za Forda so se po zadnjem televizijskem »dvoboju« s Carterjem nekoliko povečale, ker je bil v pogledu zunanje politike jasnejši kot Carter, ki se je precej zmešal in pokazal, da ne pozna dovolj dobro zunanjepolitičnih in svetovnih problemov. Ameriško prebivalstvo pa je sestavljeno v veliki meri iz priseljencev.

Tudi italijanska televizija bo vso noč od 2. na 3. november odprta, da bo sproti poročala o rezultatih štetja glasov. Izid se zdi zelo negotov in menijo, da v Združenih državah že dolgo ni bilo predsedniških volitev, pri katerih bi bilo tako težko napovedati, kdo bo zmagal, kot zdaj.

Občni zbor Slovenske skupnosti

(nadaljevanje s 1. strani)

strijski oblasti in bodri koroške Slovence, naj dokažejo Avstriji, Evropi in vsemu svetu, da narodnostnim skupnostim ne gre dajati pravic po njihovi številčni moči, temveč po njihovi zgodovinski, kulturni in etnični danosti.

Tretja resolucija, ki jo je soglasno odobril zadnji občni zbor SSK, se tiče reforme radia TRST A. Resolucija ugotavlja, da reforma poleg nekaterih pozitivnih plati vsebuje tudi negativne. Med slednje prav gotovo sodi sklep — pravi resolucija — ravnateljstva tržaškega sedeža radijske in televizijske družbe, da se oddaje slovenske radijske postaje prenehajo ob 19.30. Občni zbor pri tem ugotavlja, da zaradi tega sklepa večina slovenskih delovnih ljudi v večernih urah sploh ne more slišati slovenske besede po radiu. Zato občni zbor odločno protestira proti omenjenemu sklepu, ki dejansko prispeva k asimilaciji slovenske narodne skupnosti v Italijo, in zahteva, naj

se čas oddaj na radiu TRST A primerno podaljša, tako da bo ta javna ustanova povsem izvrševala svoje poslanstvo med slovensko narodno skupnostjo.

Občni zbor SSK končno zahteva naj se čimprej ustanovijo televizijske oddaje v slovenskem jeziku na področju dežele Furlanije - Julijske krajine, kot določa 17. člen državnega zakona o reformi Radia in Televizije.

Občni zbor je izvolil novi svet SSK in novo predsedstvo občnega zbora. Svet sestavlja 22 članov, predsedstvo občnega zbora pa sestavljajo trije člani. V novi svet SSK so bili izvoljeni kandidati z enotne liste, na kateri je bilo skupno 39 imen.

Izid volitev v novi svet Slovenske skupnosti je pokazal, da je njegova sestava znatno pomlajena, saj najdemo v njem precej novih ljudi, zlasti mlajših. Novi svet se bo sestel v kratkem in na prvi seji izvolil predsednika, političnega tajnika in šest članov izvršnega odbora.

Koroški Slovenci se ne bodo štelili po tuji volji

Kot znano, sta okvirni politični organizaciji koroških Slovencev sklenili bojkotirati štetje manjšine, ki ga je avstrijska vlada določila za 14. november, ker je prišlo do tega sklepa na pritisk šovinistične skrajno desničarske in nemško - nacionalistične organizacije »Heimatkriegs«, ki ne prikriva svoje novonacistične narave in tendenc. Namen štetja je predvsem legitimirati dosedanje raznarodovanje, ki je trajalo mnogo desetletij, in torej prikazati slovensko manjšino čim bolj šibko. Slovenci naj bi bili samo »zavedni Slovenci«, ki še imajo pogum in dovolj narodne zavesti, da se ponemčenju upirajo, vsi drugi pa naj bi se pod odkritim ali prikritim pritiskom izjavili za Nemce ali »Vindiše«, katere nemški uradni in neuradni krogi brez nadaljnega prištevanja k nemškemu kulturnemu krogu in s tem k nemški narodnosti. Avstrijsko izenačujejo z nemštvom. Iz štetja manjšine hočejo narediti nov plebiscit, češ da pomeni označiti se pri štetju manjšine za Slovenca isto, kot opredeliti se za Jugoslavo nasproti Avstriji. To pa pomeni seveda strahovanje in psihološki pritisk na slovensko manjšino, ne glede na to, da je ta alternativa lažniva.

V bistvu gre nemško - nacionalnim šovinistom pri »Heimatkriegsu« in v treh glavnih avstrijskih strankah, ki so vse tri pogojevane od te skrajno desničarske organizacije (potegujejo se za glasove desetisočev njenih članov), za to, da bi se čim manj Slovencev označilo za take in bi končno lahko proglasili tudi južno Koroško za no lahko nemško, ne več »dvojezično« ozemlje, Slovenci pa bi bili raztreseni na njem kot otočki v nemškem morju, brez medsebojne teritorialne povezave. Torej kot nekaki privandranji Cigani ali »gastarbejterji«, pri-

seljeni tujci. Kako gledajo na današnji položaj pred štetjem manjšine koroški Slovenci sami, je razvidno iz uvodnika na robu na prvi strani, povzetega iz »Našega tednika«, enega izmed obeh tedenskih slovenskih političnih glasil na Koroškem.

Na dlani je, da se Slovenci, bodisi koroška slovenska manjšina bodisi ves narod, ne bomo vdali in se ne moremo vdati v nikak avstrijski sklep, ki je bil sprejet pod pritiskom novonacističnega »Heimatkriegsa« in brez pristanka političnih organizacij koroških Slovencev oziroma njihovega skupnega predstavnštva. Če bi to storili, bi napravili politično neumno dejanje in o-

nečastili ne le osvobodilni boj med zadnjo vojno ter izdali tiste, ki so padli za svobodo Koroške, ampak vso slovensko zgodovino, sedanost in tudi bodočnost. Naš odpor proti štetju ne pomeni boja proti demokratični državi Avstriji kot taki, ampak boj proti tistim, ki izsiljujejo in onečašajo in pogojujejo njeno demokracijo. To bi končno moral razumeti tudi kancler Kreisky in vsi tisti, ki se imajo za voditelje avstrijske demokracije in države.

—o—

Ankete v Združenih državah še naprej kažejo, da ima Carter več možnosti, da bo izvoljen za predsednika, kot Ford, vendar pa vlada glede Carterjevih idej tudi precejšnja nejasnost in to zna v zadnjem hipu pripraviti mnoge volivce do tega, da ne bodo volili »mačka v žakliu«.

ZACCAGNINI O OSIMU

Tržaško pokrajinsko tajništvo krščanske demokracije je priredilo pretekli teden niz aktualnih razprav pod naslovom »Tržaška srečanja 76«. Sklepne prireditve se je v nedeljo udeležil vsedržavni strankin tajnik Zaccagnini ob zaključku obiska po Furlaniji. V svojem govoru je analiziral tako splošen položaj v državi kot tudi stanje v krajih, ki jih je prizadel potres, poseben podarek pa je dal pomenu osimskih sporazumov. Podobno kot pokrajinski tajnik Rinaldi v svojem nagovoru, je Zaccagnini odločno poudaril pomembnost in pozitivnost osimskih dogovorov za bodočnost Trsta ter za utrjevanje in razvoj prijateljstva in sodelovanja ob posebnih vlogi mostu, ki jo imata dežela in naše mesto. Zaccagnini je nadalje izrazil solidarnost s španskim ljudstvom v borbi za demokracijo. Na prireditvi sta bila prisotna ugledna predstavnika

španskih krščanskih demokratov Robles in Canella.

Desničarski skrajneži so z glasnim ugovarjanjem in žvižgi skušali prekiniti izvajanje krščansko - demokratičnih voditeljev, ko sta se zavzemala za čimprejšnjo uresničitev vseh pobud, ki jih predvideva osimski sporazum. Zaccagnini je odločno in suvereno zavrnil fašistične izpade. Manjše skupine desničarjev so med prireditvijo razgrajale tudi pred Rossettijevim gledališčem. Motilno akcijo so pa izvedli tudi na sobotnem srečanju, ko je poročal glavni ravnatelj v ministrstvu za industrijo in trgovino ter pogajalec za gospodarski del osimskega sporazuma Carbone na temo »Odnosi med Vzhodom in Zahodom: nova industrijska cona na italijansko - jugoslovanski meji«. Skupina fašistov je celo napadla pred gledališčem poslanca Belcija, ki je bil namenjen v dvorano in mu grozila s fizičnim obračunom.

Zelo zanimiv je bil tudi poseg, ki ga je imel v petek član vsedržavnega vodstva stranke Granelli o procesu združevanja Evrope ob napovedanih neposrednih volitvah v evropski parlament. Poudaril je, da mora jo prevzeti pobudo narodi sami, saj je bilo doslej združevanje domena diplomacije in gospodarskih dejavnikov, ti pa niso skrbeli za dejansko demokratsko rast evropske misli. V četrtek je univerzitetni profesor ustavnega prava D'Onofrio govoril o krajevnih skupnostih in ljudskem sodelovanju. Tržaški župan Spaccini je poudaril zavzetost uprave za sklicanje neposrednih volitev v konzulte tržaške občine ob priliki občinskih volitev na jesen prihodnjega leta.

—o—

Na Robežu pri Apačah je bila v nedeljo, 24. oktobra, slovesnost na kateri so ponovno odkrili spominsko obeležje na prvi spopad koroških partizanov z nemškimi nacisti, 16.8.1942. Spomenik so prvič postavili že leta 1973 a so ga nekaj dni za tem novonacisti razstrelili.

Na proslavi je sodeloval tudi Tržaški partizanski pevski zbor. Prisotni so bili številni predstavniki borčevskih organizacij ne samo s Koroškega ampak tudi iz Slovenije in naše dežele.

Kako je javnost obveščena

15. oktobra je bila razglašena pred okrožnim sodiščem v Kranju sodba proti v maju aretiranemu sodniku Francu Miklavčiču iz Ljubljane. Sodišče ga je spoznalo za krivega ogrožanja državne celote (ker se je zavzemal za neodvisno slovensko državo) po čl. 101/1 kazenskega zakonika, sovražne propagande po čl. 118/2 kazenskega zakonika in izdaje uradne tajnosti po členu 320/2 kazenskega zakonika, oprostilo pa ga je obtožbe zlorabe uradnih pravic po členu 314/1 kazenskega zakonika. Za prvo navedeno obtožbo ga je obsodilo na štiri leta strogega zapora, za drugo na dve leti in za tretjo na štiri mesece zapora, nato pa mu je izreklo enotno kazen petih let in 8 mesecev strogega zapora. Opazovalci menijo, da je bila sodba, glede na obtožbe, še sorazmerno mila.

Proces je trajal tri dni in je bil javen, zato so se ga udeležili tudi razni tuji dopisniki. Med njimi je bil tudi Richard Gross, beograjski dopisnik agencij ANSA in ameriške UPI, ki je napisal precej obširno poročilo, v katerem pa je pokazal slabo poznanje slovenskih zadev. V poročilu, ki ga je objavil med drugim tržaški »Piccolo«, mr-

goli netočnosti. V oči pade posebno trditev, da je Edvard Kocbek emigriral v Trst, medtem ko je seveda vsem znano, da živi v Ljubljani. Dalje je rečeno v poročilu, da je bil Kocbek »voditelj slovenske socialistične stranke, preden so komunisti prevzeli absolutno oblast in uvedli enostrankarski sistem«; znano pa je, da je bil kot izdajatelj revije »Dejanje« samo idejni voditelj ene izmed takoiimenovanih krščansko-socialnih struj, struje intelektualcev in študentov, kakšna krščansko-socialistična stranka pa sploh ni obstajala in niti ne kaka slovenska socialistična stranka. Obstajala je samo unitaristična Soc. stranka Jugoslavije. Povrh je v poročilu rečeno, da se je kakih deset tisoč Slovencev vključilo v nemško vojsko, kar seveda tudi ni res, neglede na to, kakšno kratkovidno in kolaboracionistično politiko so uganjali njihovi politiki. Verjetno smo podobno ali še slabše obveščeni po dopisnikih tiskovnih agencij in radiotelevizij tudi o dogajanju drugod po svetu. A vsaj »Piccolo« bi boral malo bolje poznati razmere takorekoč pred nosom, zlasti glede Kocbekove vloge v novejši zgodovini Slovenije.

Solidarnost s koroškimi Slovenci

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je priredilo v ponedeljek, 25. oktobra, solidarnostni večer s koroškimi Slovenci, na katerem je najprej nastopil moški zbor Fantje izpod Grmade, prof. Šah pa je podal zgodovinski prikaz plebiscita po prvi svetovni vojni. Osrednja točka večera pa je bil nastop koroškega kulturnega in javnega delavca, nekdanjega predsednika Narodnega sveta, prof. Reginalda Vospornika.

Na predvečer avstrijskega državnega praznika je predavatelj podal izredno živ, izčrpen in izviren prikaz koroškega vprašanja. Pokazal je na tragični vpliv, ki ga imajo koroški nemški nacionalisti in neonacisti na tri najpomembnejše avstrijske stranke. Poslušalcem je osvetlil vzdušje, v katerem so morali v vseh teh letih vodilni avstrijski vladni predstavniki kloniti pred šovinističnim pritiskom in spremeniti zmer na stališča pod pritiskom nazadnjaških sil. Tako se je pripetilo Raabu, najznačilnejši pa je primer Kraiskega, katerega so po postavitvi dvojezičnih tabel v Celovcu opljuvali in je ob povratku na Dunaj najprej zagrozil z ostrim nastopom, a je že naslednjega dne klonil. Žrtev tamkajšnjega okolja je postal deželni glavah Sima, ki ni hotel odstopiti od svojega sklepa za postavitev tabel, ki je bil nekeje le delni in nezadostni poskus uveljavljanja obveznosti, ki jih je sprejela Avstrija ob podpisu državne pogodbe, katere temeljni del je tudi znani sedmi člen.

Uresničitev sedmega člena ni povezana

z ugotavljanjem številčne moči manjšine. To potrjujejo najnovejši študijski izsledki o pogajanjih za sklenitev državne pogodbe. Zanimivo je, da je znani avstrijski državnik Gruber, ki je med drugim sklenil dogovor z De Gasperijem za Južno Tirolsko, izjavil, da Sovjeti niso nasprotovali sklenitvi pogodbe, ampak Američani. S tem v zvezi pa je izrednega pomena dejstvo, da so Sovjeti zahtevali odpravo dodatka k sedmemu členu, ki je predvideval štetje manjšine za njegovo uresničitev. Jasno je torej, da se morajo določila uresničiti brez vsakršnega ugotavljanja. Področja, na katerih živijo Slovenci, so oblastem dobro znana tako po podatkih ljudskih štetij, ki jih sicer Slovenci ne priznavajo, kot tudi po šolskih okro-

jih dvojezičnih šol in ne nazadnje po okrajih, odkoder so nacisti izsejevali domačine.

Korošci s hvaležnostjo spremljajo solidarnostne manifestacije, vendar so veliko dalj na internacionalizacijo vprašanja, do katere pa doslej ni prišlo. Močna avstrijska informativna akcija na mednarodni ravni, ki je že dalj časa v teku.

Vospornik je po orisu bojkotne akcije koroških Slovencev do štetja posebne vrste označil štetje za usodni udarec na slovensko narodnostno skupnost na Koroškem, ki se ga po tragičnosti da primerjati s plebiscitom po prvi vojni in z odlokom nekdanjega koroškega deželnega glavarja Vedeniga iz leta 1957, po katerem so bile na mešanem ozemlju praktično odpravljene obvezne dvojezične šole. Od takrat dalje morajo starši pisмено prijavljati svoje otroke za pouk v slovenščini.

Seja občinskega sveta v Nabrežini

V torek se je ponovno sestal devinsko-nabrežinski občinski svet, ki je nadaljeval z obravnavo dnevnega reda jesenskega zasedanja. Župan posl. Skerk je predlagal, da bi se najprej obravnaval predlog Slovenske skupnosti za spremembo pravilnika o decentralizaciji. Kot je znano, je občinski svet pred poletnimi počitnicami sprejel predlog uprave o porazdelitvi občine na sedem svetov, ki po mnenju Slovenske skupnosti ni upoštevala vaških stvarnosti in ki je bila v nasprotju z interesi domačinov. Ta predlog je bil tedaj sprejet z vsemi glasovi, ra-

zen SSK, tako da se je zdelo, kot da sta se dve največji stranki dogovorili na škodo naših Kraševcev.

Zadržanje Slovenske skupnosti je in še ostaja zelo kritično do tega vprašanja, vendar je občinski odbor te politične organizacije sklenil, da bo SSK sodelovala tako v komisiji kot v sosvetih ter skušala s stvarnimi predlogi izboljšati sedanje stanje.

V torek je tako Slovenska skupnost zabeležila prvi uspeh, saj je bil sprejet z glasovi KPI, PSI in seveda SSK predlog o enostavnem proporcionalnem sistemu v vsakem svetov, namesto prejšnjega sistema, ki je v rabi pri občinskih volitvah in ki bistveno oškoduje manjše stranke. KD se je za glasovanje vzdržala, ker je bila prepozno seznanjena s predlogom zaradi neke zataknitve pri uradih, kot je zagotovil župan. Po tem predlogu bo Slovenska skupnost imela svoje zastopnike v skoro vseh okrožjih, kar pa je še najvažnejše ne bo nobena stranka imela nikjer absolutne večine, kot bi se to zgodilo s starim sistemom.

Občinski svet je nato odobril vrsto odločitev, med katerimi tudi posojilo 55 milijonov lir za zgraditev cestnega priključka za železniški nadvoz v Vižovljah. n h

Oktet Gallus v Trstu

Glasbena Matica iz Trsta je svojo novo koncertno sezono pričela s kvalitetnim koncertom okteta Gallus iz Ljubljane, ki je nastopil v soboto, 23. t.m., v Kulturnem domu v Trstu. Oktet se je predstavil številnemu občinstvu z izredno širokim repertoarjem, ki je v prvem delu obsegal skladbe Jakoba Gallusa in pesmi sodobnih slovenskih avtorjev. Drugi del sporeda pa je bil posvečen predvsem priredbam ljudskih pesmi.

Skladbe renesančnega mojstra Jakoba Gallusa - Petelina je oktet zapel z izredno lahkotnostjo, kar pomeni, da skupina popolnoma obvlada zapreke polifonskega petja. Naj tu omenimo, da kultivira oktet predvsem renesančno glasbo, v globino katere je nedvomno že močno prodrli. Tudi sodobne skladbe, ki skrivajo v sebi izredne interpretacijske težave predvsem zato, ker v njih največkrat ne najdemo nobene spevnosti so bile prepričljivo podane. Naj omenimo, da je v sodobni glasbeni umetnosti občutiti, da je razum stopil na prvo mesto, raznovrstni drugi občutki pa so zapostavljeni, tako da je podajanje teh pesmi izredno težko. Med modernimi skladbami, ki nam jih je predstavil oktet, naj omenimo predvsem dve pesmi zamejskih avtorjev, to je »Ekspressionistično pesem« Pavleta Merkuja in »Tolmin« Ubalda Vrabca. Pevci so povsem dojeli smisel Merkujeve skladbe, ki jo lahko predstavi le tako homogena skupina, kot je oktet Gallus.

Priredbe ljudskih pesmi so izredno prišle na glas, ki pa niso pokazali ena-

kega navdušenja v prvem, zahtevnejšem delu sporeda. V Simonitijevih »Rezijanskih« je prišel do izraza čist in blesteč tenor.

Umetniški vodja okteta Gallusa je Milivoj Šurbek, ki je diplomiral iz klavirja in dirigiranja na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Šurbek je že kot študent dvakrat prejel Prešernovo nagrado, bil je tudi odlikovan kot dirigent v Besançonu (1964) in kot pianist v Beogradu (1963).

A. L.

Seja tržaškega občinskega sveta

Na prvem jesenskem zasedanju tržaškega občinskega sveta v torek, 26. okt. ni prišlo, kot smo lahko napovedali že pretekli teden, do političnega razčiščenja in trajnega dogovora med strankami, ki dejansko od zunaj podpirajo demokršćanski enobarvni odbor in demokristjani samimi. Medtem ko se nadaljujejo razgovori med tajništvom strank ustavnega loka z izjemo liberalcev, bo manjšinski odbor odvisen od sprotne pristanka in presoje političnih skupin o ukrepih, ki jih predlaga odbor za rešitev perečih upravnih vprašanj. Položaj ostane torej še nadalje nejasen in negotov, je pa edina rešitev pred komisarsko upravo. Gotovo pa je, da bo moralo priti v najkrajšem času do trajnejšega dogovora, saj ima uprava na dnevnem redu številna pomembna vprašanja.

Župan je podal na začetku seje odločno protifašistično izjavo in naročil svetovalcu Cesareju, naj čimprej skliče Enotni odbor za uveljavljanje vrednot odpornosti in ustave. Pozval je vse k večji budnosti ob nevarnem porajanju fašističnih izpadov, ki skušajo kaliti notranje sožitje in razvoj priateljstva s sosednimi narodi.

Pomemben je bil tudi nastop svetovalca SSK Dolharja v splošni politični razpravi, ki je izrazil hudo zaskrbljenost zaradi omejevalnega pristopa poročila italijanskega zunanjega ministra Forlanija v zvezi z ratifikacijskim zakonom osimskega sporazuma. Po dosedanjih izkušnjah SSK ne more podpreti enobarvnega odbora. Zahteval je nadalje naj dežela predloži parlamentu za konsko pobudo za globalno zaščito Slovencev.

»Studi Goriziani« tudi o Slovencih

Zadnja, 67. številka goriške revije »Studi Goriziani« prinaša na uvodnem mestu dva članka gospodarske vsebine avtorja Sergia Mogorovicha. V prvem razpravlja o spremembah v kmetijstvu na Goriškem, pri čemer se naslanja na statistične podatke iz let 1961 in 1970. Pisec med drugim ugotavlja, da se je povprečna velikost kmetijskega obrata v omenjenem obdobju povečala od 4,85 na 6,36 hektara, kljub temu pa še vedno dve tretjini vseh kmetijskih obratov zavzame manj kot eno petino celotne obdelane površine, kar kaže na precejšnjo razdrobljenost kmetijske posesti. V naslednjem sestavku razpravlja Sergio Mogorovich o vlogi krajevnih ustanov v gospodarstvu in pri deželni programiranju. Otelu Silvestri poroča o prizadevanjih Državne posoške knjižnice iz Gorice, kjer so po majskem potresu našle zavetje knjige iz Humina in Osoppa. Iz članka vzemo, da ni ostalo samo pri začasnem hranjenju, ampak so strokovnjaki za »zdravljenje« knjig takoj začeli z zahtevnimi posegi za njihovo ohranitev in ublažitev posledic poškodb, zlasti tistih, ki so nastale zaradi vlage. Potresa se dotika tudi Claudio Tosoratti, ki piše o nesebični pomoči članov italijanske alpinske zveze krajem, ki so bili poškodovani v majskem potresu. Giorgio Capezzani izčrpno poroča o tretjem kvadrienalu lanske leto v Pragi, posvečenem scenografiji in gledališki arhitekturi, pri čemer še posebej poudarja italijanski delež na tej mednarodni manifestaciji. Fabio Russo piše o znanem nemškem pesniku Rilkeju in njegovih povezavah z Italijo, Fulvio Monai pa se spominja 85-letnice rojstva graškega pesnika Borgia Marina.

Kratke z Goriškega

V letošnjem šolskem letu se je število učencev in dijakov na vseh slovenskih šolah na Goriškem povečalo od 1311 na 1379. To je vsekakor pomembno dejstvo, ki kaže na življenjsko moč in živo povezanost naših šol s slovenskim prebivalstvom.

Uršula Pavlin, bivša lastnica znane slovenske gostilne v Drevoredu XX. septembra v Gorici, je pred kratkim obhajala 80. rojstni dan. Ob jubileju ji želimo še mnogo let zdravja in zadovoljstva.

Andrej Bratuž iz Gorice je prispeval daljši v italijanščini napisan članek z naslovom »Arte e ispirazione popolare nella musica slovena«. Osnovna ugotovitev članka je, da se je slovenska glasba od renesanse naprej razvijala skladno s stilnimi smermi, značilnimi za srednjo Evropo, vendar te tokove ni slepo posnemala, ampak jih je bogatila, zlasti še od prejšnjega stoletja dalje, z motivi ljudske glasbe. To prihaja do izraza zlasti pri zborovski glasbi, ki pri Slovencih pomeni še danes ne samo sredstvo za izražanje njihove umetniško - glasbene, ampak tudi duhovne identitete. Članek pomeni skratka kratek prerez skozi slovensko glasbeno ustvarjalnost, ki pregledno informira italijanskega bralca o razvoju slovenske glasbe v zadnjih štirih stoletjih. Problematiko, važno tudi za Slovence, obravnava razprava Myriam Stecchina o nekaterih vprašanjih zadevajajočih slovansko duhovščino v obdobju fašizma v reški škofiji. V članku nazorno spoznamo, kako se je s stopnjevanjem raznarodovalnega pritiska na slovansko prebivalstvo stopnjeval tudi pritisk na hrvaško in slovensko duhovščino, ki v obrambi naravnih pravic neitalijanskega prebivalstva ni hotela poučevati krščanskega nauka v državnih šolah v italijanskem jeziku, ampak je organizirala ta

pouk v materinem jeziku v cerkvah. Višek je ta pritisk dosegel, ko je škofijsko stolico na Reki zasedel škof Santin, ki se je posebej angažiral v boju proti glagoljaškemu bogoslužju v starocerkvenoslovanskem jeziku.

Livia Girometta obširno piše o futurističnem gibanju v Trstu, Gianni Ciuffarin pa poroča o razstavi »Skupine 75« v Sovodnjah. Ta članek krasijo tudi fotografije s te razstave. Sledijo še nekatera druga poročila o razstavah in knjigah, od katerih naj opozorimo na oceno knjige avtorja Renza Guberta z naslovom »L'identificazione etnica — Indagine sociologica in un'area plurilingue del Trentino - Alto Adige«, ki je izšla letos v Vidmu. Ocenjevalec knjige poudarja zlasti avtorjevo misel o nevarnosti »folklorizacije« določene manjšinske skupnosti na današnji stopnji družbenega razvoja, pri čemer ne zadostuje več politika čuvanja jezika in kulturnih značilnosti, ampak mora imeti pripadnik manjšine možnost uporabljati materin jezik in izražati svojo kulturno pripadnost v vsakdanjem življenju. Na koncu revije je objavljen še nepodpisan članek, namenjen nekaterim aktualnim političnim vprašanjem, pri katerem se nam zdi, da je le z nekoliko preostriimi in neprimernimi besedami ocenjen samostojni nastop Slovenske skupnosti na parlamentarnih volitvah junija letos.

S TRŽAŠKEGA

Kosovelova svečanost v Sežani

V soboto, 23. oktobra je bila v Sežani svečanost ob 50-letnici smrti Srečka Kosovele. Ob prisotnosti najvišjih kulturnih in političnih zastopnikov iz Slovenije in zamejstva je o »Kosovelu in nas danes« spregovoril Ciril Zlobec. Med drugim je poudaril tesno soodvisnost njegove socialne, narodne in revolucionarne zavzetosti, ki se je prelila v moč njegove poezije.

Prisotne je pozdravil predsednik sežanske občinske skupščine Boris Bernetič, ki je med drugim podčrtal nujnost tesnejšega sodelovanja z zamejskimi Slovenci.

Član predsedstva SRS akademik Josip Vidmar je po kulturnem sporedu, ki je potekal v režiji Jožeta Babiča, odkril pred obnovljeno sežansko šolo, rojstni hiši Sreč-

ka Kosovela, spomenik, ki ga je izklesal iz kraškega kamna kipar Janez Pirnat. Akademik Bratko Kreft, Kosovelov prijatelj in sodelavec pri reviji Mladina je z ganljivimi besedami položil k spomeniku šopek rdečih nageljnov. Spomnil se je kako sta z Ivanom Grahorjem pretihotapila pred fašističnimi oblastmi ob pesnikovem pogrebu šop cvetja s slovenskim trakom in mu ga položila v grob.

Ganljivo je bilo tudi srečanje po proslavi v Kosovelovi spominski sobi med Avgustom Černigojem in Karmelo Kosovel, ki je spodbudila plodno umetniško sodelovanje med pesnikom in tržaškim likovnikom. V prostorih Kosovelove knjižnice v Sežani je te dni odprta razstava Černigojevih del.

—o—

GLASBENA NAGRADA MESTA TRST

V ponedeljek, 25. oktobra bodo razglasili ime zmagovalca 15. izdaje mednarodnega natečaja za simfonične skladbe »Mesto Trst«, katerega sklicuje tržaška občina v sodelovanju s Tartinijevim konservatorijem in Verdijevim gledališčem. Predloženih je bilo osemdeset skladb. Mednarodna žirija, katere član je tudi slovenski glasbenik Alojz Srebotnjak zaseda že od ponedeljka, 18. oktobra. Letos bodo podelili le eno nagrado v vrednosti treh milijonov lir. Pretekla leta so podeljevali po tri nagrade v skupni vrednosti treh milijonov lir. Uvrščeno skladbo predvajajo v spomladanski koncertni sezoni Verdijevega gledališča.

Srečanje slovenskih lovcev v Jamljah

Društvo slovenskih lovcev Julijske krajine »Doberdob« bo priredilo v četrtek, 4. novembra, ob 17. uri v gostilni Soban v Jamljah lovsko srečanje. Društvo bo prvič imelo v gosteh šestčlansko odposlanstvo Lovske zveze Slovenije, ki ga bo vodil predsednik Alojz Briški. Člani društva in gostje si bodo izmenjali misli o nadaljnjem sodelovanju. Srečanje se bo končalo s skupno lovsko večerjo. Poleg članov društva se na srečanja lahko udeležijo tudi drugi slovenski lovci, ker bo priložnost za vpis v društvo.

Tako se glasi sporočilo, ki nam ga je dostavilo društvo. To je, kot smo zvedeli,

nastalo pred nekaj meseci z namenom, da organizira slovenske lovce v zamejstvu, ki bodo na ta način lažje dosegli v lovskih federacijah tisti vpliv in tiste pravice, ki jim pripadajo že po njihovem številu. Društvo se poleg tega zavzema za sodelovanje z Lovsko zvezo Slovenije in zato predstavlja srečanje v Jamljah prvi dokaz tega sodelovanja, ki se bo prav gotovo še poglobilo.

—o—

Na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani je diplomirala Savina Gravnar iz Gorice. Naše iskrene čestitke.

PROSTOR MLADIH

Srečanje s Sonjo Urbanc iz Kanade

Nedavno se je spet mudila v našem mestu mlada Slovenka iz Kanade, študentka Sonja Urbanc iz Toronta.

Izkoristili smo priložnost in ji zastavili nekaj vprašanj o stvareh, ki zanimajo naše mlade:

Prideš rada v Evropo in k nam, Sonja? In zakaj?

Rada pridem v Trst, ker sem našla tu predvsem prijetno slovensko družbo in zanimivo zgodovinsko obmorsko okolje.

Se čutiš tukaj že domača, ali pa se čutiš v našem okolju še kot tujka?

Vedno bolj se čutim domača. Prvič, ker so vsi tako gostoljubni do mene, drugič pa zato, ker se sedaj že malo bolj spoznam v Trstu.

Kaj ti pri nas najbolj ugaja?

Najbolj mi ugaja slovenska družba, ki ima določen cilj: posebno pa še mi ugajajo sestanki mladih v Kulturnem klubu. Žal mi je samo, da ne pridem do Drage.

In kaj ti najmanj ugaja?

Najmanj mi ugaja nemogoči avtomobilski promet in umazana voda v morju.

Se čutiš srečna v kanadskem okolju?

Kanadčani so vsi priseljenci in je družba zelo raznolika. Tu imam svoj dom in zato sem srečna.

Kako doživljaš Kanado — ali bolje: kako občutiš Kanado kot dekle slovenskega pokolenja? Ti je tvoj slovenski izvor pri tem v oporo oziroma v pomoč ali v oviro?

Kot dekle slovenskega pokolenja moram reči, da mi je moj slovenski izvor v pomoč. Skoraj vsak Kanadčan je tujega izvora in je zelo ponosen na to in ga skuša ohraniti. Toronto, kot mesto več kultur, je ravno zato zanimivo. Enkrat na leto imamo »Karavan«, vsak narod napravi svoj paviljon. Pokažejo svoje zanimivosti, postrežejo s svojo hrano in predstavo, tipično za njihovo deželo.

Kaj se ti zdi najbolj pozitivno v kanadskem življenju? Morda je takih stvari več?

Najbolj pozitivno v kanadskem življenju je želja za napredek in zboljševanje.

In kaj negativno?

Negativno v kanadskem življenju so stalne stavke in naš predsednik, ki ne upa od dežele

IZ DELOVANJA SKK

V soboto, 23. t. m., nas je obiskal časnikar Saša Rudolf in nam govoril o letošnjih olimpijskih igrah. Predavanje je bilo zelo zanimivo, kajti časnikar se ni omejil le na naštevane raznih rezultatov in rekordov, temveč nam je osvetlil tudi etično plat olimpijskih iger ter nas na prijeten način seznanil s kraji, ki jih je videl, in z ljudmi, ki jih je ob tej priliki spoznal.

V soboto, 30. t. m., bomo v naših prostorih v ul. Donizetti 3/1 vrteli film.

Vljudno vabljeni!

zahtevati potrebne žrtve; med drugim se boji za svojo popularnost.

Kje študiraš?

Študiram na Torontski univerzi in pripadam St. Michael's Collegeu, kjer so katoličani in študenti italijanskega porekla v večini. Sem našla prijetno družbo.

Kakšno družbo imaš tam? Tudi slovensko?

Slovensko družbo vidim bolj malo — le ob nedeljah po maši ali pa na kakšnem plesu. Letos bo malo boljše, ker so zopet po nekaj letih oživel s SAVA-o (slov. akadem. družbo).

Kakšna je razlika med angleškim in francoskim delom Kanade in kje se počutiš boljše?

Francozi v Kanadi se veliko bolj zanimajo za kulturo in politiko. So v manjšini in hočejo ohraniti svoj jezik in svojo narodnost. Ekstremisti pa pripadajo separatistom, ki nočejo slišati angleščine. Bolje se seveda počutim v angleškem okolju, kjer imam več prijateljev in se lažje izražam.

Občutiš tudi tam značilno ideološko oziroma politično raztrganost slovenskega življenja, ki je tako občutna tu in drugod?

Ne morem reči, da občutim politično raztrganost slovenskega življenja. Včasih nekateri veliko debatirajo in ne pridejo do soglasja. Mi, kot druga generacija, bolj malo vemo in se premalo zanimamo za politiko; ali smo preleni ali ne občutimo potrebe po tem, ne vem.

Ali meniš, da smo Slovenci v kakšnem pogledu Kanadčanom sorodni? Ali pa nas občutiš kot zelo oddaljene kanadski mentaliteti in kanadskim razmeram?

Slovenci tako kot Kanadčani so pridni in delovni ljudje. Slovenci pa znajo bolje in več prihraniti in tudi bolje gospodariti. Tega so se verjetno naučili v vojni in v težkih časih, ki so jih preživeli. Večina Kanadčanov pa pomanjkanje ne pozna in zato ne znajo skromno živeti.

Kaj pogrešaš pri Slovencih?

Slovenci dostikrat mislijo, da je pri njih vse boljše, oziroma da je bilo boljše: vzgoja, način

življenja, šola itd. Nekateri ne dajo Kanadčanom nobenega priznanja. Čeprav imajo Kanadčani dosti pozitivnega.

In v čem vidiš pozitivne lastnosti Slovencev, seveda predvsem tu v Evropi?

Slovenci so pridni, delavni ljudje. Ostali so ponosni in veliki Slovenci bolj kot pri nas. Do svojih položajev (odrasli in dijaki, so prišli težje kot tu zaradi nekake diskriminacije, ki je v Kanadi ni.

Si bila tudi na obisku v Sloveniji in Ljubljani? Kakšne vtise si odnesla od tam? Dobro ali manj dobro?

V Ljubljani mi je bilo skoraj malo dolgčas. Se mi zdi žalostno, ker je vse tako umazano. Avtomobili drvi in ne dajejo pešcem nobene prednosti. Nekateri študenti govorijo zelo prešerno, pa ne vem, zakaj.

Kako doživljaš kanadsko naravo? Imaš občutek njene širne veličastnosti? Ali pa vam je mladim ta občutek nadležen in bi radi živeli npr. v razmerah, kot vladajo v Združenih državah?

Narava pri nas je zelo monotona. Tu v Torontu je sama ravnina daleč naokrog. Mi nimamo gora in gozdov, polnih rož in gob. Imamo veliko avtocest, ki dajejo tej ravnini še večji poudarek. Lepe gore, vendar še neobhodene, imamo na vzhodu in predvsem na zapadu. Imamo pa veliko jezer, ki nam s svojimi »weekend hišami« služijo za počitnice in oddih. Kanadska narava pa nima toliko duše in vsebine kot evropska zemlja. Združenih držav in njih vrvenja pa ne pogrešamo.

Kakšna je kanadska literatura? Dobra? Kaj je značilno zanjo? Kaj najrajši bereš?

Študiram jezike in imamo toliko knjig predpisanih, da imam malo časa za prosto čtivo. Za spremembo pa rada preberem kak roman lahke in razgibane vsebine.

Bereš tudi slovenske knjige? Človek bi dejal, da jih, ker govoriš tako dobro slovensko.

Za prosto branje imam, kot tečeno, malo časa; skušam pa prebrati vsaj dve slovenski knjigi na leto. Vedno pa rada berem Mladiko.

Kako si doživljala olimpiado?

Olimpiado smo gledali vsak dan po televi-

(Dalje na 7. strani)

STRANKARSKA SLEPOTA

Dne 21. t. m. smo se dijaki učiteljskega A.M. Slomšek zbrali pred sodiščem, da bi podprli prof. Sama Pahorja ob njegovem procesu. Toda proces je bil preložen, kot znano, na četrtek, 28. t. m. Zato smo se dijaški predstavniki vseh slovenskih višjih srednjih šol zbrali na liceju France Prešeren, da bi se zmenili za skupno protestno manifestacijo. Na seji pa je prišlo do nesoglasij. Vsi smo se strinjali, da ima prof. Samo Pahor nedvomno prav in da se bori predvsem za naše zamejske pravice, toda skupina dijakov iz točno določenih političnih krogov trgovskega zavoda Žiga Zois se je odločno uprla proti protestni manifestaciji, ne da bi zato znala navesti kakršenkoli argument. Sklicevali so se le na to, da so oni samo predstavniki dijakov, ki da so se soglasno izrekli za takšno zadržanje. Toda kmalu za tem se je razvedelo, da ni nihče povprašal za mnenje dijakov trgovskega zavoda. Žalosten zaključek vse te zgodbe

je, da se dijaki trgovskega zavoda niso udeležili solidarnostne manifestacije za prof. Sama Pahorja danes, v četrtek, 28. oktobra.

Dogodek, ki ga tu navajam (in do podobnih je že večkrat prišlo) je mogoče res sorazmerno droben, toda mislim, da je kljub temu zelo hud. Po eni strani namreč priča, da v slovenskih šolah in zlasti v slovenskem dijaškem gibanju ne vlada takšno demokratsko ozračje, kakršno bi bilo želeli. Nedopustno je namreč, da nekateri tako nedemokratsko izkoriščajo svoja predstaviška mesta. Po drugi strani pa omenjena dejstva dokazujejo, v kakšno slepoto za slovenska vprašanja je pripeljalo mlade slovenske ljudi vdajanje v čisto strankarsko logiko. In vendar je v slovenski zgodovini vse preveč tragičnih primerov, do katerih je prišlo zaradi ozkega in slepega strankarskega gledanja, da bi se od njih ničesar ne naučili. V velikem in v malem.

Veronika Breclj

Stiska in osvobodilni boj kurdskega naroda

Tudi v spodbujanju in podpiranju osvobodilnih gibanj vlada diskriminacija. Nekateri nesvobodni narodi so deležni splošnih simpatij sveta oziroma mednarodnih ustanov, kot so npr. Združeni narodi, pa tudi velikih sil, drugi pa so povsem prezrti, ali bolje rečeno, njihovo osvobodilno gibanje je vsem, tudi tistim, ki sicer dekolonizacijo in osvobodilno gibanje kje drugod podpirajo, napoti in nezaželeno. Dogaja se, da ravno take ustanove in sile z orožjem in denarjem podpirajo njihove zatiravce, s točnim namenom, da bi lahko zatrl osvobodilno gibanje takega zatiranega naroda. Tako so že večkrat napravile Združene države in Sovjetska zveza glede nesrečnega kurdskega naroda.

Medtem ko so npr. afriške etnije, ki štejejo včasih le po nekaj deset tisoč ljudi, de-

»prodali« Kurde Arabcem (v Iraku) in Turkom, da bi si tako zagotovile te za zaveznike proti Sovjetski zvezi, kakor so svojčas, v začetku prve svetovne vojne, Angleži »prodali« slovensko Primorsko Italiji, da bi jo odvrnili od posega v vojno na strani Avstrije in Nemčije ali jo celo potegnili na svojo stran, kar se jim je, kot znano, potem tudi posrečilo. Ceno za to pa smo plačali mi.

Tako je tudi s Kurdi. Vsako barantanje in mešanje na Bližnjem in Srednjem Vzhodu med ZDA, Sovjetsko zvezo, Perzijo, Irakom, Turčijo itd. morajo plačati Kurdi. Tako ni čudno, da so zdaj razdeljeni na štiri države. Okrog 8,5 milijonov jih živi v vzhodni Turčiji, 5,5 milijonov v Perziji, 2,5 milijonov v severnem Iraku (Kurdistan), 600.000 v Siriji in približno stotisoč na sovjetskem Kavkazu. Te številke so le približne, kajti Kurdi jih ne šteje, vsaj ne z namenom, da bi objektivno ugotovili njihovo število. Za države, v katerih živijo, Kurdi vsaj uradno ne obstojajo, razen če je treba iti s policijo ali s četami nad nje.

Lansko pomlad se je zdelo, da je kurdskega upora v Iraku konec, potem ko se je perzijski šah zahrbtno sporazumel z iraško diktatorsko vlado na račun Kurdiv in jim ustavil vsako pomoč iz Perzije. Na stotisoče Kurdiv je moralo bežati iz Iraka in kazalo je, da bodo Kurdi tam za vedno uničeni in da gre za pravi genocid. Toda žilavi Kurdi so se po skrivnih stezah vrnili v Kurdistan in letošnjo pomlad se je oboroženi upor Kurdiv v severnem Iraku obnovil.

Zganili pa so se tudi Kurdi v vzhodni Turčiji (Anatoliji), kjer je turška vlada že v enajstih pokrajinah proglasila izjemno stanje. Kurdsko prebivalstvo tam živi v veliki revščini, 72 odst. ljudi ne zna pisati in brati (v pravi Turčiji le 44,5 odst.). Večkrat se pojavi lakota. Kurdska odporniška organizacija podpira levičarske gverilce v Turčiji, medtem ko so Združene države tudi danes povsem pasivne do kurdskega problema. Sovjetska zveza pa se noče zameriti Arabcem, ki vidijo v Kurdi svoje sovražnike in krivoverce. Kurdi so namreč pripadniki šiitske mohamedanske sekte, kot Perzijci, ki so jim rasno in jezikovno sorodni. Tudi Kurdi so namreč narod indoevropske jezikovne družine. Kljub temu se Evropa ne zmeni za te svoje najrevnejše in najbolj zatirane brate.

—o—

Srečanje s Sonjo Urbanc iz Kanade

(nadaljevanje s 6. strani)

ziji. Meni je bilo le žal, da se nisem prijavila za službo kot »hostesse«.

Ti bo po vrnitvi v Kanado kaj dolgčas po Evropi in po Trstu?

Seveda mi bo po vrnitvi v Kanado malo dolgčas po Evropi. Iz Trsta mi ostane vedno lep spomin — — domači ljudje, domača govorica, košček doma mojih staršev in tudi moj daljni dom.

Kdaj te bomo spet videli tu?

Ne vem, kdaj zopet pridem. Rada poleti delam, ker pri nas se upošteva diploma in izkušnja (praksa).

IZJAVA LIGE ZA IZPOLNITEV 6. ČLENA USTAVE V PRID SLOVENCEM IN HRVATOM V AVSTRIJI

Udeleženci mednarodnega srečanja »Lige za izpolnitev 6. člena italijanske ustave«, ki je bila v Sassariju na Sardiniji od 15. do 17. t.m., seznanjeni s položajem slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji,

izjavljajo,

da so solidarni z obema narodnima skupnostima v odklanjanju ugotavljanja pripadnikov manjšin, za katerega se je odločila avstrijska vlada.

Udeleženci srečanja ne priznavajo avstrijski vladi veljavnosti načrta za ugotavljanje številčne moči obeh narodnih skupnosti in da bi jima na podlagi dobljenih podatkov priznala na primer pravico do dvojezičnih napisov. Avstrijska državna pogodba iz 1955. leta namreč ne predvideva nikakršnega jezikovnega štetja za izpolnitev manjšinskih pravic, kajti avstrijska državna pogodba, ki določa pravice obeh manjšin, jemlje obstoj obeh narodnih skupnosti v Avstriji kot sprejeto dejstvo.

Zato udeleženci srečanja poleg tega, da so solidarni z obema narodnima skupnostima v odločitvi, da bojkotirajo štetje, zahtevajo od avstrijske vlade, naj takoj izpolni določila 7. člena državne pogodbe in tako zavre nadaljnji proces asimilacije Slovencev in Hrvatov v Avstriji.

Sassari, 17. X. 1976.

Sodobno kmetijstvo

Pretakanje je pomembno kletarsko opravilo. Od njega odvisi dobra kakovost vina. Vino pretakamo zato, da ločimo čisto vino od droži. Droži so sestavljene iz vinskih kvasnic, ki so se med vrenjem silno razmnožile in ki po vrenju izpadejo iz vina, nadalje iz beljakovinskih snovi, iz izločenega vinskega kamna, iz tartaratov. V vinu je tudi nekaj nesnage, ki je prišla v mošt iz grozdja. Vse te sestavine slabo vplivajo na kakovost pridelka in to ne samo v toplejši dobi, ko se začnejo razkrajati, ampak tudi takoj po končanem vrenju, saj lahko dobi vino, ki je predolgo stalo na drožah neprijeten, zagaten okus. To je sploh ena najbolj pogostih napak naših vin in zato bi bilo treba posvečati kletarjenju več pozornosti, v tem primeru pravočasnemu pretakanju. Pri nas je v navadi prvo pretakanje za sv. Martina. Glede na omenjeno možnost napake pridelka, bi bilo želeli, da bi poravili prvi pretok takoj po tistem vrenju. Prav pri tradicionalnem načinu predelave grozdja je pravočasno prvo pretakanje vina izredno pomembno. Takoj po tistem vrenju pretočeno vino pretakamo ponovno februarja. Če pa s pretokom čakamo do sv. Martina (nikakor dlje!), potem ga preto-

Kdaj moramo pretočiti vino

čimo, ko se temperatura zraka dviga, to je marca, torej spomladi. Pri pretoku vino po potrebi zračimo, zlasti ko ima vino duh po gnilih jajcih ali ko je sluzavo. S pretokom tudi uravnavamo jabolčno-mlečno vrenje, to je razkroj surove jabolčne kisline, ki jo opravljajo bakterije, kar delamo zlasti pri močno kislih belih vinih in pri črnih vinih.

Pretok lahko izvršimo brezračno ali zračno, le-to blago ali močno. Brezračno pretakamo tako, da črpamo vino direktno iz soda na dno drugega soda. Brezračno pretakamo vina, ki nagibajo k porjavenju.

Z blagim zračenjem pretakamo vino tako, da črpamo vino direktno iz soda prek cevi na gornjo odprtino drugega soda, kjer pada na dno zažveplanega soda. Pri padcu se vino delno zrači. Tako pretakamo vsa mlada zdrava vina, ki potrebujejo rahlo zračenje, da se čimprej očistijo in začnejo počasi dozorevati (torej po opravljenem tistem vrenju).

Močno zračenje uporabljamo pri vlečljivem oziroma sluzastem vinu pa tudi pri vinih s tujimi priokusmi. Tu vino pada iz soda skozi pipo in bakreni lij v podstavljeno posodo, od koder ga črpamo v drugi sod.

ležne velikih simpatij v Evropi in Ameriki in jim je normalno prav lahko doseči neodvisnost, kot dokazuje že okrog 50 neodvisnih črnih držav v Afriki, pa so razni veliko večji, bolj izoblikovani in mnogo starejši narodi popolnoma prezrti in prepuščeni svojim zatiravcem na milost in nemilost, čeprav so v preteklosti že imeli svojo državo in jim je bila tudi v modernem času že obljubljen, kot ravno Kurdom. Zakaj taka diskriminacija, je težko razumeti. Verjetno je temu vzrok kak zanesen in napačno pojmovani interes velikih sil. Tako so npr. Združene države po drugi svetovni vojni menile, da se jim splača

ŠAH

V nekem smislu je turnirski šah še toliko šah, kolikor je čepenje pred televizijo še športno udejstvovanje, organizirano potovanje še pustolovščina. No, mogoče smo s svojimi primerjavami že spet pretiravali, res pa je, da se ob selitvi iz kavarn in domov v turnirske dvorane lepota, fantazijska sestavina naše igre bistveno skrči. Še celo igralec, ki v »prijateljski« partiji tvega iz same radovednosti, če ne celo iz golega veselja nad tveganjem, iz objesti, se v turnirski partiji obnaša kot poosebljena previdnost. Tehtanje in ugibanje potisneta v kot domišljijo in hazard; korektnost prežene lepoto.

BELI: Kh2, Dg4, Te1, Sf3, Ld2, a2, b2, c2, d3, e4, g2.

ČRNI: Ke8, Df2, Ta8, Se7, Lf8, a6, b5, c6, c7, e5, f7, g7.

Do tega položaja je prišlo v prijateljski, domači, resnični šahovski partiji. Črni si je odprl h-linijo, ne more pa je takoj zasesti s trdnjavo, na poti sta mu lovec in kralj. V neturnirski partiji ni pomislekov:

1.... f5, 2. ef5: 0-0 (izkoristi trenutno zaprto diagonalo, toda...) 3. f6+ (... za ceno skakača, ki bo cepnil zaradi odkritega šaha) 3. ...Kb7, 4. fe7: Le7:

Črni je dosegel svoj »kavarniški« cilj: za ceno »borega« skakača je aktiviral trdnjave, povrhu pa še spravil lastnega kralja na varno.

5. Te5: Th8+, 6. Th5 Ld6+

Če sedaj:

A) 7. Lf4 Lf4+:, 8. Df4: Th5+: itd.

B) 7. Kh3 Th5+:, 8. Dh5: Dg3 mat

Preostane samo še:

7. Kh1, Df1+, 8. Sg1 Lc5

Napačno bi bilo seveda 8.... Th5+:. Beli ne more, kot se bralec lahko sam prepriča, igrati 9. Tc5:, niti ne gre 9. d4 zaradi 9.... Ld4:, 10. Dd4: Th5+:. Zato:

9. Kh2 Dg1+:, 10. Kg3 (ali 10. Kh3 Dh1+ in bela trdnjava pade) 10.... Ld6+:. Tu se je beli vdal. Njegov položaj se zruši kot hišica iz kart. Na primer:

C) 11. Lf4 De3+, 12. Df3 Df3: in 13... Th5:

D) 11. Kf3 Dd1+ in bela dama pade

E) 11. Kh4 Df2+, 12. Kg5 Df6 mat.

Česa tako zabavnega bi ista igralca v resnobnem turnirskem vzdušju zagotovo ne igrala.

— o —

ZAKAJ SO SE KOROŠKI SLOVENC ODLOČILI ZA BOJKOT ŠTETJA

(nadaljevanje s 1. strani)

dejstvo, da so tokrat pripuščeni k volitvam že 14-letni otroci. Predvsem otroci so izpostavljeni raznovrstni propagandi po šolah ter na delovnem mestu. Po več vaseh se je tudi izrazila pripravljenost za enoten bojkot v tisti vasi.

Na vsakem od teh krajevnih sestankov predavata po en zastopnik Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij. V številnih krajih je na sporedu tudi predvajanje kratkega filma o preštevanju. Doslej je bilo nad 20 takih sestankov, obisk je dober do izvrsten.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Izumiranje eskimske folklore

Le še 30 tisoč jih je ostalo, posejanih na razsežnem prostoru stotisočev kvadratnih kilometrov od Alaske in severozahodnih ozemelj pa do Grenlandije in arktičnih področij Quebeca — in tudi ta peščica je obsojena na smrt, morda ne na fizično, pač pa na kulturno in socialno. Bogata tradicija folklorne, ki je vsa upeta na težko življenje lovca in ribiča na skrajnem severu ameriške celine, se polagoma izgublja, najmlajše generacije pozabljajo na ustno izročilo, oblasti pa nimajo posluha, da bi s konkretnimi posegi ohranile vsaj tisto, kar se še da ohraniti.

Turobni, ritmični, vendar enolični udarci bobna, najbolj priljubljenega instrumenta Eskimov, spominjajo na potrkanje zvonov, ki spremljajo pogreb izumirajoče najstarejše rase ameriškega kontinenta. Občasni človeški glas, ki se tu pa tam vplete v monotonijo bobna, pa je zadnji vzdihljaj, krik preživelega Eskima, ki je že skoraj povsem vdan v neizogibno usodo. Ti motivi so se še ohranili.

Vsa eskimska folklor je prežeta s tem občutkom neizogibnega izumiranja. Nikogar ni, ki bi bogato folkloro od pesmi in plesov pa do čudovitih legend, pripovedk in pravljic zapisal, registriral, jo ohranil kot dokaz visoke kulture za sedanje in bodoče rodove, čeprav bi se moderna Kanada, ki je tako prazna, vendar željna kulturne tradicije, morala opreti prav na kulturno izročilo praprebivalcev. Morda je v tem čut manjvrednosti druge največje države na svetu po zemljepisni razsežnosti, ki se za-

veda, da med svojimi 23 milijoni prebivalcev, skoraj nima pisateljev, pesnikov, likovnih umetnikov, poustvarjalcev. Čut manjvrednosti je tisti, ki misli, da eskimska pa tudi indijanska folklor nista vredni ohranitve, občudovanja. Vse zgleda, kot da bi jih bilo sram nad tem, da so praprebivalci samo azijskega izvora, kot da bi bila ta kultura drugorazredna, nevredna pozornosti. Morda pa je razlog tudi v tem, da sistematično raziskovanje eskimske tradicije nikakor ne more biti dobičkonosno, da bi arhitektonsko preučevanje iglojev ne bilo praktično koristno pri gradnji nebotičnikov, saj je edino posnemanje velikega bratranca z juga, Združenih držav, ravno v tem, da vsi težijo za slepim in nepremišljenim posnemanjem ameriškega »businessa«.

Ohranila pa se je in se celo razvijala eskimska likovna umetnost, skulpture iz soap-stona, milnatega kamna, ki gredo izredno dobro v prodajo. In vendar je tudi pri likovni umetnosti marsikaj šlo v pozabo, od stenskih podob, čudovitega in morda najpristnejšega prikaza naivne umetnosti, do umetelno izdelanega orodja in orožja iz živalskih kosti in folklornih noš, otroških igračk in mokasinov, okrašenih s kožuhovino in živobarvnimi steklenimi biseri. Te umetnosti ni več, Eskim je le še kipar-rokodellec, serijski izdelovalec skulptur iz življenja na severu, ki jih prodajajo v veleblagovnicah poleg vseh ostalih kičastih spominkov.

SASA RUDOLF

Pisma uredništvu:

Še o reformi radia Trst A

Cenjeno uredništvo,

tudi Vaš list je objavil nekaj pisem o tako imenovani reformi slovenske radijske postaje Trsta A, ki se je začela, če se ne motim, 3. oktobra letos. Iz pisem, ki ste jih doslej objavili, je razvidno, da se pisci v glavnem strinjajo z neprekinjenim urnikom oddaj, se pravi od 7. ure zjutraj do 19.30 zvečer. Imajo pa hude pomisleke, kar zadeva novi urnik oddaje »Vera in naš čas« ter »glasbe po željah«.

V tem svojem pismu bi rad tudi sam povedal svoje mnenje, ki pa ni samo moje, ker sem o tem vprašanju večkrat govoril tudi v širši družbi. Po mojem Radio Trst A, kakršen je bil pred reformo z dne 3. oktobra, nikakor ni ustrezal željam poslušalcev, in sicer tako kar se tiče informacijskega dela, se pravi poročil, kot tudi programskega dela. Šlo je namreč za vsebino programov in poročil — ne za vse programe in tudi ne za vsa poročila, vsaj v zadnjih dveh ali treh letih — ki so bili že okostnili, nesodobni in marsikdaj tudi tuji čustvovanju naših poslušalcev v zamejstvu. Prevečkrat se je namreč čutilo, da so bila poročila le prevod agencije Ansa, oziroma prevod vesti, ki jih je isti dan oddajala italijanska postaja v svoji kroniki iz dežele Furlanije - Julijske krajine. Posledica vsega tega je bila, da marsikdo teh poročil sploh ni poslušal, ne glede na to, da je bil Radio Trst A zaslužen ali nezaslužen (to je seveda drugo vprašanje) pri slovenskih lju-

deh v zamejstvu na splošno na slabem glasu, češ da je pristranski in zato prav malo verodostojen.

Reforma je bila zato nujna. Preden torej začnemo razpravljati o umestnosti ali neumestnosti neprekinjenega oddajanja od 7. ure zjutraj do 19.30 zvečer, bi morali po mojem mnenju razpravljati raje o vsebini programov in poročil. Ne poznam sicer organizacijske strukture radia, vendar se mi zdi, da tu nekaj šepa pri samih vodstvenih organih, pri tistih, ki celotno delo usmerjajo in programirajo ter sprejemajo dokončne sklepe. Gre skratka zavprašanje avtonomije slovenskih sodelavcev, kajti v nasprotnem primeru je težko, če že nemogoče, govoriti o vsebini radijskih proizvodov, ki bi ustrezali željam slovenskih poslušalcev v zamejstvu.

Slavko Rebula

— o —

Časopisje je prineslo v sredo vest, da si misli prevzeti papež Pavel, ki je star 75 let, nekakega »podpapeža«, da bi mu bil v pomoč. Vendar je to malo verjetno, bila bi prevelika novost v zgodovini papeštva in bi ne bila v skladu s tradicionalnim pojmovanjem papeškega dostojanstva in funkcije v Cerkvi. Pač pa si bo morda zaradi visoke starosti izbral kakoga tajnika oziroma pomoč za razna opravila, ki nimajo tesnejše zveze s papeškim dostojanstvom.